

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Quod malè doceamus in Scholis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

dolescentes, nec permitti plures ab iis adiri Professores & Scholas, ad altiora studia capessenda idoneos: & in scholis ipsis frequenti disputatione, præmiorum victoribus conferri solitorum, illecebris ad contentiones, & ambitum, teneros animos assuescere, ac interim à multiplici eruditione arceri, quam assequerentur, si alià methodo ac ratione in scholis instituerentur. Damnant & hoc aliqui quod flagelli & ferulis adolentes negligentes vel improbos puniamus.

Quibus sanè opponimus evidens argumentum nostræ institutionis optimæ, & contrario modo docendi longè anteponenda. Ex nostris enim Scholis, quamplurimi, in Scholis aliis non instituti, prodierunt in omni disciplinarum genere viri iudicio omnium, etiam Societatis æmulatorum & aduersariorum, clarissimi, quibus doctiores & celebriores, Scholæ aliæ nostrum docendi modum damnantes, non protulerunt. An in Sacrarum literarum interpretatione deteriores sunt Commentatoribus aliis, Franciscus Ribera, Franciscus Toletus, Ioannes Maldonatus, Daniel Pererius, Alphonsus Salmeron, Ioannes Pineda, Gaspar Sanctus, Martinus Delrius, Christophorus Castrius, Sebastianus Barradius, Vincentius Regius, Ioannes Lorinus, Vasquez, Cornelius à lapide, Franciscus Mendoza, Hieronymus Pradus, Ioannes Baptista Vilalpandus, Nicolaus Serarius, Cosmas, Magalianus, Blasius Viega, Ioannes Stephanus Menochius, Benedictus Iustinianus. Recensui nò omnes, sed quorum memini, præcipuos, & deinceps recensere, nullo seruato dignitatis aut excellentiæ ordine, prout meæ memoriæ occurrerunt, vt nullus vitio vertat, si à me sit loco vltimo positus, qui prius poni debuerat.

An in Theologis Scholastica in nostris Scholis petus profecerunt quam alibi alij? Ludouicus Molina, Franciscus Suarez, Gabriel Vasquez, Gregorius de Valentia, Ioannes de Salas, Petrus de Arrubal, Michaël Vasquez, Leonardus Lessius, Iacobus Granadus, Egidius Coninck, Didacus Ruiz Martinus Becanus, Ioannes de Lugo, Adamus Taunerus, Henricus Herriquez, Gaspar Hurtadus, Franciscus Albertinus, Antonius Carualius, Christophorus Gillius, Franciscus Amicus, Hieronymus Fasolus, Iosephus Augustinus, Petrus Vadingus, Rodericus de Arriaga, Stephanus Bubalus, Stephanus Fagundes, Theophilus Raynaudus, Valentinus de Herice, & alij multi recentiores?

In Controuersâ Theologia cui postponetur in scholis aliis enutrito, Petrus Canisius, Robertus Bellarminus, Gregorius de Valentia, Stapletonus, Iacobus Gretserus, Martinus Becanus, Iacobus Gordonus, Franciscus Turrianus, Edmundus Angerius, Edmundus Campianus, Franciscus Costerus, Ioannes Duræus, Petrus Cottonus, Antonius Possuinus, Robertus

Perfonius, Christophorus à Sacrobosco, Ioannes Busæus, Petrus Tyræus, Sebastianus Heyffius, Theodorus Peltonus, Adrianus Iungius, Alexander Regourduus, Alphonsus Pisanus, Ambrosius Pannalosa, Petrus Pasmanij, Andreas Eudæmonioannes, Christophorus Maior, Andreas Iurgeuicius, Emanuel de Vega, Georgius Scherer, Iacobus Gualterius, Iacobus Kellerus, Iacobus Wuiecus, Martinus Smiglecius, Petrus Skarga, Laurentius Arturus, Laurentius Foretus, Maximilianus Sandæus?

In Theologia Morali quis audebit damnare nostram docendi rationem, qua vti tam bene humanis conscientis consuluerunt, Thomas Sanchez, Franciscus Toletus, Leonardus Lessius, Ioannes Azor, Paulus Comitulus, Ferdinandus Rebellus, Vincentius Fillucius, Paulus Layman, Stephanus de Auila, Stephanus Ferdinandus Castius Palau Fagundes, Valerius Reginaldus, Emanuel Sa, Nicolaus Baldellus, Martinus Bonacina, Petrus Nauarrus?

Inter Philosophos qui è nostris solis scholis prodierunt, an non primis annumerandi sunt? Benedictus Pererius, Franciscus Toletus, Petrus Fonseca, Franciscus Suarez, Petrus Hurtadus, Antonius Rubius, Hieronymus Dandynus, Theophilus Rainaudus, Gabriel Vasquez, Rodericus de Arriaga.

In libris spiritum, ac deuotionem promouentibus editis & Asceticis, an non excelluerunt in scholis Iesuiticis educati? Franciscus Arias, Bernardinus Rosignolius, Ludouicus de Ponte, Hieronymus Platus, Domitius Platus, Bartholomæus Riccius, Iacobus Aluarez, de Paz, Iulius Facius, Lucas Pinellus, Vincentius Brunus, Alphonsus Rodericus, Iulius Nigronius, Antonius de Balinghem, Antonius Suequet, Carolus Musart, Carolus Scribanus, Christophorus Mardridius, Gaspar Loartes, Hieremias Drexellius, Ioannes Busæus, Ioannes Crombecius, Ioannes David, Ioannes Eusebius Nierenbergius, Thomas Massucius, Ioannes Nieff, Ioannes Bonifacius, Franciscus de la Croix, Ioannes Pelecius, Ludouicus Cressolius, Martinus de Roa, Petrus Iustinellus, Stephanus Binetus, Theophilus Bernardinus, Christianus Mayer, Franciscus Costerus, Fuluius Androtius? & alij quâ plurimi?

Historici è Scholis Societatis prodierunt nò deteriores Neotericis, Ioannes Petrus Massæus, Ioannes Mariana, Petrus Ribadeneira, Nicolaus Orlandinus, Franciscus Sachinus, Famianus Strada, Nicolaus Serarius, Iosephus à Costa, Horatius Turfellinus, Iacobus Sallianus, Andreas Schottus, Antonius Possuinus, Martheus Raderus, Heribertus Rosveydus, Christophorus Brouuerus, Dionysius Petanius, Iacobus Gualterius, Iacobus Gordouus, Ioannes Antonius Valtrinus, Iacobus Gretserus, Iacobus Sirmundus, Nicolaus Godignus, Thomas Saillius, Hen-

Henricus Samerius, Ioannes Eusebius Nieremberg, Hermannus Hago.

Mathematicis qui primo Societatis sæculo prodierunt, primarius an non accensendus est in scholis nostris edoctus, Christophorus Clavius, Chrystophorus Griemberger, Christophorus Scheyner, Ioannes Voellus, Athanasius Nircher, Dionysius Petavius, Franciscus Aguilonius, Georgius Schombbergerius, Gregorius à S. Vincentio, Paulus Guldin.

Eruditione sacra & profana plenissimi à nostris instruiti, quibus Academicis cedunt Andreas Schottus, Iacobus Sirmundus, Martinus Delius, Iacobus Saliannus, Martinus Roa, Iacobus Pontanus, Ioannes Ludouicus de la Cerda, Melchior Cerda, Nicolaus Caussin, Lælius Bisciola, Fronto Ducæus, Dionysius Petavius, Theophilus Raynaudus, Ludouicus Crefollius, Iulius Cæsar Bullingerus, Iacobus Bidermannus, Iulius Nigronius, Melchior Inchofer, Mattheus Raderus, Ioannes Eusebius Nieremberg.

Poëtes, Eloquentiæ, & Rhetoricæ laude in clyti, à quo non commendantur, quamvis non alibi quam in Societatis Scholis id sint affecti. Ioannes Petrus Petpinianus, Franciscus Benecius, Tarquinius Gallutius, Iulius Nigronus, Dionysius Petavius, Vincentius Guinifius, Cyprianus Suarez, Franciscus Remondus, Alexander Donatus, Matthias Casimirus Sarbieuius, Andreas Schottus, Ioannes Baptista Ferrarius, Iacobus Pontanus, Horatius Turfellinus, Angelinus Gazæus, Balduinus Cabillarius, Bernardinus Stephanus, Bandinus Gualfredurius, Bernardus Bauhusius, Carolus Malapertius, Constantinus Pulcharellus, Gilbertus Ioninus, Iacobus Bidermannus, Ioannes Nieffi, Ludouicus Crucius, Nicolaus Caussin, Emanuel Aluarius, Iacobus Gretserus, Andreas Blancus, Arnaldus Bohyæus, Franciscus Montmorencij.

Multò plures alios (vt audio) in omni scientiarum & disciplinarum genere excellentissimos in nostris Scholis institutos, inuenies in Bibliotheca accuratissima Scriptorum Societatis, à R. P. Philippo Alegambe viro exuditissimo & de re literaria optimè merito, cum expressa concessione Urbani VIII. Pont. Max. (in solis nostris scholis Romæ, eâ doctrinâ quam omnes Academicæ meritò suspiciunt, imbuti) Antuerpiæ non ita pridem impressa, quam nondum vidi, breui à Bibliopolis hac quoque, vt spero, aduehenda.

Quocirca Urbanus VIII. quo viuente hæc scribo, post Gregorium XV. in Scholis Collegij nostri Romani à pueritia institutum, & ipse eorum discipulus, postea ad summum Pontificatum euectus, confirmans externorum seminaria nostræ institutioni, regimini & fidei concedita, in pluribus Bullis Pontificiis sic nostrum docendi modum institutionemque iuuentutis commendat. *Cum dilectorum filiorum*

presbyterorum Societatis Iesu, in hoc educandorum in stituendorumq; adolescentium munere, diligentia, fides, integritas, & in aliis eiusmodi Collegiis, satis congnita sit atque perspecta, eos ipsorum regimini, institutioni, doctrinæ subicimus.

Meritò ergo vir clarissimus Ioannes Amos n. 284. p. 197. Lom. diu. edition. An. 1639. Comerius in Panosophiæ Prodromo, ad reformandas scholas ab Anglis & Danis & Batavis vocatus, tradens reformandarum scholarum, & rectè instruendæ iuuentutis modum, in studio latini sermonis sic monet, & Societatis in docendo rationem probat. *Contendant, inquit, bini (auscultante toto catu, & Magistro) de promptitudine memoriter recitandi, interpretandi, anomala declinandi & coniugandi, homonyma & paronyma distinguendi, synactice construendi, quæstiones formandi; & ad eas respondendi. Victori præmium, si aliud desuerit, applausus est publicus & superioris loci honor. Sed optandum esset alia etiam diligentia incitamenta, munuscula à Scholarum Patronis subministrari.*

Et numero 287. *Salutare admodum pueris, si re, si librorum eis nullorum copia fiat, præter quos Classi suæ destinatos habent. Cur ita suadeam, causa sunt in promptu.*

1. *Pluribus intentus minor est ad singula sensus, simul agendo nihil rectè agimus. Habeant ergo interim sibi sola hæc suum in vsum tanto studio elaborata: hî attendant, aliis ne distrahantur: vsus assiduus vni rei deditus, & ingenium & artem sæpe vincit, inquit Cicero.*

2. *Delectum rerum adhibere pueri (& adolescenter) nondum possunt, possunt facillè incidere in ea, quæ se confundant & intricent, si quiduis contrectandis occasio sit.*

3. *Quod Romani præcones, Capitolium ad sacris operandum ingressuris, acclamare solebant, hoc age, ad id pueros etiam commonescere bonum est, vt Authoribus immorari, non per eos volitare adfuescant.*

4. *Denique immoderato studio vigor ingenij præsertim ignei atteritur: quod precauendum. Tardiores verò cum nihil varium & diffusum ante se vident, sed pensa sua pugno circumferunt, facillè illa superandi animos induunt.*

Et hæc quoque causa est, cur Societas non permittat suos discipulos diuersis eodem tempore intendere scientiis: sed in vnâ solâ radices figere vitæ scientiæ, & eâ acquisitâ, progredi ad altiore. Benè enim monuit Seneca: *Certè ingenij immorari & innutiri oportet, si velis aliquid trahere, quod in animo fideliter sedeat. Nusquam est, qui vbiq; est. In peregrinatione vitam agentibus hoc euenit, vt multa hospitia habeant, nullas amicitias. Idem accidat necesse est iis, qui nullius se ingenio familiariter applicant, sed omnia cursim & properantes transmittunt. Non prodest cibus, nec corpori accedit, qui statim sumptus emittitur. Nihil æque sanitatem impedit, quam remediorum crebra mutatio. Non venit vulnus ad cicatricem, in quo medicamenta tentantur. Non conualescit planta quæ sæpe transfertur. Nihil tam vtile est, quod in transitu proficit. Distrahitur animus*

*mum librorum (lectionum) multitudo. Itaque cūna legere non possis quantum habueris, sat est habere quantum legas. Sed modò, inquis, hunc librum euoluere volo, modò illum. Fastidientis stomachi est multa degustare, quæ ubi varia sunt & diuersa, inquinant, non alunt. Et S. Basilius (quem S. Gregorius Nazianzenus condiscipulus, ait fuisse omnium scientiarum cognitione præclare imbutum) expertus quàm perniciosà sit hæc eodem tempore per diuersas disciplinas peregrinatio, monuit suos eam ut fugerent. Neque enim, inquit, artem vllam scientiamque quisquam exactè discere poterit, qui ea relicta, identidem, modò ad hanc, modò ad aliam transseat: quin ne vel vnam quidem tantùm quis consequi potest, qui quæ ad illius finem accomoda officia sunt, ea perspecta non habeat. Perspecta autem non habebit, si per varias Scholas eodem tempore vagabitur. Quocirca talem morem, multa simul disparata discendi vel audiendi possumus cum S. Bernardo appellare *damnosam peritiam*, ubi eius damna enumerat. Vnde euenit, ut per hanc festinationem, & veluti peregrinationem ingeniorum, in Scholis nulla sciētia acquiratur perfectè. Quocirca sæpe videmus & audimus, à nostris discipulis nostro more in Scholis nostris eruditus, etiam non primariis, facillimè disputando vinci & superari in hoc Regno Poloniæ magnos & celebres aliarum Scholarum Professores, idque repente, & ex tempore, dum illos sine vllâ præuiâ præparatione, vel in conuiuiis, vel in aliis honestis confessibus aggrediuntur. Hinc quoque oriri dolemus, celeberrimos in hoc eodem Regno Eloquentiæ & literarum humaniorum Professores, nostrum docendi modum & priuatum & publicè, verbis & scriptis improban-tes, sædissimis suas lucubrationes typo vulgaras coinquinare barbarissimis & solæcismis, & carmina etiam non longiuscula conspurcare turpissimis contra Profodiæ præcepta, maculis, breues producendo syllabas, longas corripiendo. Ne verò id incredibile videatur, exempla id demonstrant posita in eorum libellis impressis & peruiis: quæ si aliquando necesse fuerit, facile proferentur in lucem.*

Huc accedit, quod sciamus certò nostrorum Professorum scripta publicè in Collegiis nostris discipulis nostris dictata, tam philosophica quàm Theologica, quàm Humaniorum literarum, ab externis Professoribus nostrum docendi modum carpentibus, in suis Academiis ad verbum suis esse dictata: & carmina olim publicè in tot Scholis nostris affixa, à discipulis nostris composita, in Academiis quibusdam, nostro nomini non addictis, fuisse publicè exposita incanto furto, tanquam in Academiis illis primùm nata. Et quod mirere magis, constat nobis in iisdem Academiis nostrum docendi modum exhibitantibus, ex libris impressis à Societatis Professoribus editis, Discipulis Academicis ad verbum dictari Commentarios,

quasi à Professoribus Academicis conscriptos. Quod postea etiam eorum Auditores agnouerunt, visis apud Bibliopolas, vel in aliorum Bibliothecis nostrorum impressos Commentarios. Ita velint, nolint, Censores nostri, nostrum docendi modum suis comprobant factis; licet ore damnet à corde & contrario iudicio dis-crepante.

Accedit ad hoc propositum, & hoc argumētum validissimū, ad comprobandum nostrū in Scholis docendi modum, quod viderim multos viros præclarissimos, iisque familiariter vsus fuerim in hoc Poloniæ Regno, olim in cuiusdam Academiæ, maximè Scholis nostris infensæ institutos, & antequam Scholas nostras frequentarent, & postea vtrarumque Scholarum degustatà benè institutione & disciplinâ, nostræ institutionis modum illi anteposuisse quoad omnia. Immo ad gradus literarios in illâ promotos, vtrò illas disciplinas in nostris Scholis repetiisse, per quas nulli patet ad gradus literarios promotio. Viderunt enim se non consecutos in illâ Academiâ tantam scientiarū cognitionem, quantum meretur præmium laureæ Magisterij in aliis Academiis benè ordinatis, non nisi dignissimis conferri solitum, & quantam agnoscebant inesse nostris discipulis, nullâ Doctoratus vel Magisterij laureâ insignitis. Eosdem vidi nec paucos nec infimæ sortis homines, sed præcipuos & Senatoriâ dignitate in suis Urbibus quas incolebant pro meritis ornatos, & in eadem Academiâ olim Professores, & laureâ Doctoratus donatos, suos liberos, noluisse illi Academiæ cuius olim erant discipuli & alimni & Professores, erudiendos contere-tere, sed cum non exiguo sumptu ad nostras Scholas, & in eadem Urbe, & in remotioribus ciuitatibus sitas, misisse; vt literariis disciplinis à nostris hominibus, eo imbuerentur modo, què illi iniqui Censores, tanquam minus vtilem, immo iuuentuti perniciosum, & linguâ & calamo damnare consueuerunt. Quocirca & hinc manifestè apparet, nostram Scholasticam institutionem esse excolendis ingeniis vtiliorem, & immeritò à quibusdam damnari, minus doctis, minus eruditis, & ad docendum alios minus aptis, ne dicam ineptis: spectatâ eruditione & cognitione rerum ac scientiarum, modoque & ratione eas tum pueris tum adultis tradendi. Contraria ergo iudicia ex odio vel litore nascuntur. Verum est enim illud Lucani:

Stimulus dedit amula virtus.

Nec quengquam iam ferre potest, Casarue priorem Pompeiuse parem.

Opponimus his inuidis Censoribus nostrorum Gymnasiorum celeberrimarum Academicarum in Hispaniâ, Gelliâ, Belgio, & Italia ac Germania contraria iudicia de nostrâ doctrinâ, eruditione, & omnes quas tractamus disciplinas, docendi modo. Quocirca vir magni nominis & iudicij

Or. 20. de
audius.
Basil. Reg.
3. fusi.

f. 24. de
modo be-
ne viuendi.

judicij Florimundus Remondus in præclaro opere de ortu, progressu, & ruina (quam merito dicitur hæreson, ubi Societatis primùm meminit, in his, inquit, Collegiis infinitus quasi est institutarum numerus, quorum de doctrinâ tanta est estimatio, ut scientia omnes perdisca, eorum operâ restitui posse videantur. Quod quidem vir clarissimus & doctissimus tunc scripsit de Societatis Scholis, quando nondum lucem viderant, tot Professorum Societatis volumina, res Theologicas, Philosophicas, Humaniorum literarum, & alias, cum applausu & approbatione doctissimorum virorum in aliis Academiis celeberrimorum postea edita. Totus orbis terrarum hæresi non infectarum, nec inuidiâ, nostrorum authorum libros admittatur & prædicat, & ipsi nostri Ordinis & doctrinæ Censores, auidè illos conquiritur & emunt, ut multa quæ nescierunt addiscant. Hoc beneficium Societati à Deo concessum, illi attribuimus. *Ut autem agricolis peritendum est, inquit Plutarchus l. de prof. mor. videre spicas inclinatas ad terram & nutantes (nam que ob leuitatem sursum tendunt, inanes esse creduntur) ita Philosophastri quidam vani, nihil habentes ponderis aut grauitatis, elato sunt animo, & in habitu, incessu, vultuque nihil præter merum factum aliorumque præ se contemptum produunt.*

Denique vitio vetri non debet, quod adulescentes improbos vel negligenter litteris dantes operam, moderatâ castigatione ad officium reuocemus, quia hoc didicimus à supremâ & infinitâ sapientiâ ac prudentiâ prædito Doctore Deo, qui sic adulescentiam tractandam omnes docuit. *Prouerb. 13. 24. Qui percutit virgâ, odit filium suum. Et c. 23. 13. 14. Noli subtrahere à puero disciplinam: si enim percusseris eum virgâ, non morietur: tu virgâ percuties eum, & animam eius de inferno liberabis. Et Eccl. 30. 1. Qui diligit filium suum, asiduât illi flagella, ut læsetur in nouissimo suo, & non palpet proximorum ostia (scilicet popinas, lupanaria) & vers. 12. Curua ceruicem eius in iuuentute, & tande latera eius dum insans est, ne forte induret, & non credat tibi & erit tibi dolor anime.* Quâ de re Princeps omnium Academiarum, Doctorum, & Magistrorum, ipse olim celeberrimus Eloquentiæ Professor, sic docuit Augustinus. *Quid sibi volunt multimode formidines, que cobibendâ paruulorum vanitatibus adhibentur? quid pedagogi, quid magistri, quid serula, quid lora, quid virgæ, quid disciplina illa, quâ Scriptura sancta dicit dilecti filij latera esse tundenda, ne crescat inadmitus, domarique iam durus aut vix possit, aut fortasse non possit? quid agitur bis pœnis omnibus, nisi ut debellectur imperitia & praua cupiditas refrenetur.* Malumus Dei mandato, & S. Augustini monito parere, quàm illorum Academicorum imitari indulgentiam, qui discipulorum in studiis negligentiam, in moribus nequitiam, flagris non cohíbent, hoc prætextu, ne eos reddant pusillanimes, & animi generositatem opprimant Reipublicæ necessariam.

Deo enim magis credimus contrarium suaderi. Eccl. 30. *Lacta filium, & pauentem te faciet, lude cum eo, & contristabit te. Non corrideas illi, ne doleas. Non des illi potestatem.*

QVINTA ACCVSATIO.

Damnans & hoc quidam Catones, quia libros profanos Poëtarum & Historicorum, tum nostri Professores, tum alij legunt, non solos diuinos & sacros, eorumque sententiis & exemplis sua scripta & conciones exornant: & quòd tam multos libros scribant & edant, etiam de politicis & prophanis argumentis. Sed iis

Respondemus primò, cum S. Basilio, talium lectionem laudante & suadente, oratione peculiari de legendis libris Gentilium: Quemadmodum, inquit, emittores ubi preparauerunt prius curationibus quibusdam, quodcumque tandem fuerit quod tincturam excipiet: ita tandem florem inducunt, sine purpura siue aliud quid sit: eodem sanè modo, etiam nos si inelubilis nobis permanere debet honesti gloria, externis utique his premiari, deinde sacras & arcanas doctrinas audiemus & assequemur. Modum autem legendi talem seruamus qualem idem Sanctus in eadem oratione seu homilia præscribit. Velut florum reliquiis vsq; ad odorem vel colorem est vsus; apes autem mel ex ipsis excerpere nouerunt, sic & qui diligentes in legendo, non solum quòd dulce iucundumque fuerit in eorum libris persequuntur, sed quandam ex eò utilitatem animo referre contendunt. Velut item apes non omnibus floribus insidunt, neque ex eis ad quos accedunt, omnia auferre conantur, sed, quantum ipsis ad opus necessarium fuerit comprehendentes, reliquum dimittunt; nos etiam ut sobrij sapientisque, quantum congruum nobis propinquumque veritati ex ipsis fuerit sumentes, reliquum præterimus. Et sicut in legendis rosis sentes vitamus, sic in talibus sermonibus quicquid est vile carpentes, noxium vitemus. Conducit enim & ad intelligentiam & ad interpretationem Scripturæ Sacræ gentilium librorum accurata lectio, ut docent alij SS. Patres: Chrysostomus, Hieronymus, Augustinus, Nazianzenus, Damascenus, Beda. S. Pacianus Episc. Barchinon. & alij. Sicut, ait B. Petrus Damianus: Aurum & argentum cum vestibus ab Aegyptiis perimus, vnde Domino tabernaculum fabricemus, cum mundanos Poëtas ac Philosophos legimus, ut in diuinis eloquiis luculentius proficere valeamus. Et epistola vigesima octaua: Theaurum tollit Aegyptiis, vnde Deo tabernaculum constat, qui Poëtas ac Philosophos legit, quibus ad penetranda mysteria celestis eloquij subtilius conualescat. Aliter hoc ipsum commendat S. Cyrillus Alexandrinus. Accipit aliquis ab Aegypto & Pharaone, & offert Deo, accipiens ab impiâ Philosophiâ ac eruditione veluti hostias, lingua sacundiam, & eloquentiam, & in admiscendis dogmatibus pietatis, immo & pietatem ornans. Quemadmodum plantæ virtus propria est, inquit S. Basilius, maturo fructu surgere, adolese.

258

Basil. 24. de legendis libris gentilium.

Chrys. h. 9. ep. ad Tit. Hier. ep. 2. ad Pambitionem Scripturæ Sacræ gentilium librorum mach. Aug. l. 1. doct. Chrift. c. 28. Naz. ad Seleucum de rectorum educ. & or. ad Cath. Constant. Dam. l. 4. fid. c. 18. Irid. PeL. l. 2. ep. 3. Dami. l. de S. Eleucadio. Pau. ep. 2. ad Sympro. ma. Orig. h. 31. in Luc. Cyr. Coll. c. 8. Basil. ad turgere, adolese.

lit. dit. ep. 21.